

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 336.22:336.02(477):339.9

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20369933>

**Податкова система України у міжнародному податковому
середовищі: сучасні тенденції та виклики**

Абрамова Алла Сергіївна

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів і кредиту,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,

Україна, 58000, м. Чернівці, вул. Коцюбинського, 1

ORCID ID: 0000-0003-3364-8316

a.abramova@chnu.edu.ua

Прийнято: 05.05.2026 | Опубліковано: 25.05.2026

Анотація: Стаття присвячена дослідженню особливостей функціонування податкової системи України у міжнародному економічному та податковому середовищі. **Метою** є аналіз стану розвитку податкової системи України за 2020-2025 роки, порівняння рівня податкового навантаження, фіскальної ролі основних податків, позиції держави у міжнародних рейтингах та на цій основі розробка пропозиції вирішення виявлених проблемних питань. **Методи** дослідження представлені: аналізом вітчизняної та міжнародної законодавчої у сфері функціонування податкової системи; системним і компаративним аналізом базових показників; графічним та табличним методами; методом причинно-наслідкового аналізу взаємозв'язку змін міжнародного та вітчизняного податкового середовища; методом економічного прогнозування – для встановлення перспектив розвитку проблематики дослідження. **Результати**

констатують, що саме цифровізація податкового адміністрування, стрімке запровадження електронних сервісів, кроки гармонізації із законодавством ЄС та реалізація інструментів OECD (BEPS, KIK, CRS, Pillar Two) створюють можливості відмовитися від позиціонування податкової системи України як низькоподаткової юрисдикції. Національна податкова система є відкритою, а тому систематизовано вагомі виклики її розвитку в умовах міжнародного податкового середовища: обмеженість податкової бази та тінізація економіки, мінливість законодавства, демографічний спад, значні інституційні ризики. Цифрова трансформація податкової системи України стала ключовим інструментом забезпечення фінансової стійкості у кризових умовах. Гармонізація податкової системи відносно правил ЄС перейшла до активного процесу, наближенням методик оподаткування ПДВ та акцизного податку, автоматичного обміну податковими даними з міжнародними фіскальними структурами та посилення стандартів корпоративного податкового підходу. **У висновках** окреслено стратегічні напрями трансформації національної податкової системи в цілях розширення бази оподаткування, прозорості господарювання, покращення інвестиційного клімату та наступної інтеграції у світове податкове середовище.

Ключові слова: податкова система, податкове середовище, глобалізація, інституційні трансформації, євроінтеграція, цифровізація, податкові інструменти.

The tax system of Ukraine in the international tax environment: modern trends and challenges

Abramova Alla

PhD, associate professor,
associate professor of the Department of Finance and Credit,
Chernivtsi National University named after Yury Fedkovich

Ukraine, 58000, Chernivtsi, str. Kotsyubinsky, 1

ORCID ID: 0000-0003-3364-8316

a.abramova@chnu.edu.ua

Abstract: The article is devoted to the study of the peculiarities of the functioning of the tax system of Ukraine in the international economic and tax environment. The purpose is to analyze the state of development of the tax system of Ukraine for 2020-2025, compare the level of the tax burden, the fiscal role of the main taxes, the state's position in international ratings, and on this basis develop a proposal for solving identified problematic issues. Research methods are presented: analysis of domestic and international legislation in the field of functioning of the tax system; systematic and comparative analysis of basic indicators; graphic and tabular methods; by the method of cause-and-effect analysis of the relationship between changes in the international and domestic tax environment; by the method of economic forecasting – to establish prospects for the development of research issues. The results state that it is the digitalization of tax administration, the rapid introduction of electronic services, steps of harmonization with EU legislation and the implementation of OECD tools (BEPS, KIK, CRS, Pillar Two) that create opportunities to abandon the positioning of the tax system of Ukraine as a low-tax jurisdiction. The national tax system is open, and therefore the important challenges of its development in the conditions of the international tax environment are systematized: the limitation of the tax base and the shadowing of the economy, the variability of legislation, demographic decline, significant institutional risks. The digital transformation of the tax system of Ukraine has become a key tool for ensuring financial stability in crisis conditions. Harmonization of the tax system in relation to EU rules has moved to an active process, approximation of VAT and excise tax methods, automatic exchange of tax data with international fiscal structures and strengthening of corporate tax approach standards. The conclusions outline the strategic directions of the transformation of the national tax system in order to expand

the tax base, economic transparency, improve the investment climate and subsequent integration into the world tax environment.

Keywords: tax system, tax environment, globalization, institutional transformations, European integration, digitization, tax instruments.

Постановка проблеми. Податкова система кожної держави є унікальним інструментом її фінансового забезпечення та формування дохідної бази бюджету. Проте глобалізаційні процеси останніх десятиліть, зміна архітектури ведення бізнесу та інструментарію господарської активності, вихід за межі державних кордонів в умовах посилення конкурентної боротьби країн за ринки та присутність в окремих їх сегментах, стрімкий розвиток інтернет-торгівлі та формування новітніх доходів у результаті розвитку фінансових ринків та специфічного руху капіталів, міжнародні підходи до боротьби з податковими шахрайством та правопорушеннями сьогодні висувають абсолютно інші вимоги до розвитку національної податкової системи. Аргументована проблематика посилюється обов'язками та вибором євроінтеграційного напрямку розвитку, потребами поствоєнного відновлення та відбудови національного господарства.

Податкова система України функціонує у рамках завдань забезпечення фінансової самодостатності та фінансової самостійності, характеризуючись значним рівнем податкового навантаження, великими обсягами фінансування оборонного державного сектору управління, інвестиційної пасивності, тіньових моделей ведення бізнесу, відчуваючи при цьому нестачу фінансових ресурсів для гарантування базових соціальних зобов'язань тощо. Визначальним міжнародним трендом розвитку податкових систем у сучасних умовах господарювання є провадження правил BEPS, засад контрольованості іноземних компаній, мінімального податку Pillar Two (OECD), Green taxation, постійних цифровізаційних змін та новітніх проваджень на основі функціонування Big Data тощо. Отож, перед податковою системою України стоїть питання не лише виконання фіскального її призначення, але й вибору інноваційного та

адаптивного шляху трансформації відповідно до швидких змін правил міжнародних податкових відносин та інших викликів. Необхідність дослідження рівня розвитку національної податкової системи у глобальному середовищі, виявлення її сильних сторін та факторів розвитку визначають актуальність науково-практичної розробки теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні роки проблеми функціонування податкової системи України у міжнародному податковому середовищі значно загострилися під впливом глобальної податкової реформи ОЕСР, цифровізації економіки, євроінтеграційного курсу України, воєнно-фінансових викликів. Аналіз сучасних публікацій показує, що дослідження мають мультивекторний характер. Так, Барабаш Л. [1], досліджуючи до та воєнні умови функціонування податкової системи, пропонує актуальні акценти її оптимізації з урахуванням факторів впливу та загроз. Голоядова Т.О. [2] стверджує, що трансформації податкової системи повинна здійснюватися відповідно кращої світової практики та наближення законодавства ЄС. Красько В.В. [4] визначає, що податкова система є механізмом, який повинен забезпечувати належний рівень стабільності національної економіки в умовах військового стану. Крисоватий А. [5] окреслює новітню парадигму фіскального простору публічних фінансів України в рамках безпековості.

Олексієнко В. [6] досліджує досвід фінансової політики країн світу і на цій основі визначає рекомендації податкових трансформаційних процесів для України. Ратушна А. [7] систематизує всі податкові зміни під час війни. Стащук О. та Маслов Р. [8] проводять комплексне порівняння податкової система України та країн ЄС, виявляючи сильні та слабкі її сторони. Шевчик О.С. [9] присвячує увагу ризик-орієнтованим та цифровим підходам до податкового контролю в рамках забезпечення ефективності функціонування податкової системи в сучасних реаліях. Шило Ж.С. [10] визначив недоліки окремих видів податків, встановив доцільність їх використання, враховуючи зарубіжний досвід. У міжнародній науковій спільноті трансформації податкових систем

досліджуються через призму глобального податкового управління та трансформації у координовану міжнародну модель оподаткування [11-15].

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на значну кількість досліджень, потребують наступного опрацювання питання комплексної оцінки та наступного підвищення рівня конкурентоспроможності податкової системи України в міжнародному середовищі, встановлення впливу міжнародних норм та інструментів, формування ефективної та результативної моделі повоєнного відновлення тощо.

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Метою статті є комплексне дослідження економічних та інституційних податкових відносин, сучасного стану та тенденцій функціонування податкової системи України у глобальному податковому середовищі. Задля досягнення мети основними завданнями є: встановлення пріоритетних проблемних питань, внутрішніх та зовнішніх викликів функціонування податкової системи України; визначення здатності адаптації до стандартів ЄС та OECD; обґрунтування ключових напрямів модернізації національної податкової системи у цілях підвищення фіскальної ефективності, інституційної стійкості, інституційної конкурентоспроможності задля прискорення інтеграції України у глобальний економічний простір.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Згідно ПКУ, податкова система визначається як сукупність загальнодержавних та місцевих податків і зборів, але з позиції архітектурної взаємодії вона являється складною, відкритою системою, інструментами якої вдається здійснювати регуляторні заходи фінансово-економічного, соціального напрямів. Посилює складність питання необхідність взаємодії з міжнародними ринками та посилення конкурентоспроможності національної економіки, фіскальними інститутами, правилами регулювання податкових відносин, у тому числі міжнаціональних рухів капіталу, інноваційно-інвестиційних процесів, Green taxation, а головне – розмивання податкової бази.

Багатогранність структури податкової системи, інституційний її склад представлений на рис. 1, що дає можливість аргументувати факт зміни умов їх функціонування прямо чи опосередковано залежно сукупності факторних впливів.

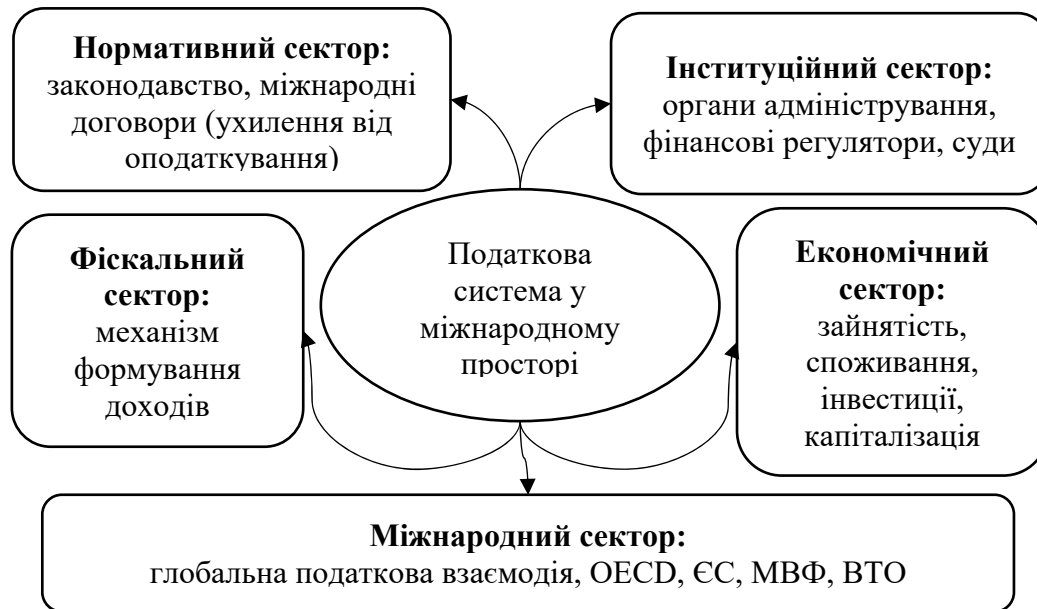

Рис. 1. Вплив зміни міжнародних правил функціонування секторів на національну податкову систему

Джерело: Систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [1-15]

З 1991 року податкова система України пройшла складний та інтенсивний шлях розвитку: від формування фундаментальних засад (1991-2010 рр.), кодифікаційно-уніфікаційного етапу (2010-2014 рр.), реформування та дерегуляції (2014-2021 рр.) до адаптаційно-військового стилю функціонування (2022 р.- і по сьогодні). Сьогодні впевнено можна стверджувати про формування сервісних та цифрових підходів податкового адміністрування у рамках функціонування цифрового документообігу, електронного подання звітності (ЕКП), автоматичного відшкодування ПДВ, тотального застосування РРО та ПРРО, здійснення постійного ризик-орієнтованого податкового контролю.

Таблиця 1

Аналіз динаміки питомої ваги податкових надходжень у структурі ВВП
України та країн світу у 2020-2024 роках

% до ВВП

Країна	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
США	25,5	26,8	28,0	25,6	25,6
Країни OECD	33,5	34,0	34,0	33,7	34,1
Країни Латинської Америки	20,8	21,0	21,4	21,3	-
Країни Африки	15,0	15,3	15,6	16,1	-
Країни Азії	18,4	18,7	19,4	19,6	-
Україна	32,6	31,5	34,4	33,4	35,9

Джерело: розрахунки автора на основі [14]

Дані табл. 1 демонструють достатньо високий рівень показника – з 2022 року на рівні країн OECD (34,4-33,4%), що вище рівня США. Стверджуємо, що Україна не є низькоподатковою юрисдикцією. Щодо структури податкових доходів бюджету, то значна їх частка належить непрямим платежам (31,3% у 2025 році), виявляє імпорту залежність [2], а в країнах ЄС – податки на прибутки, доходи і капітал. Тому постає завдання збалансування структури існуючих податкових доходів в Україні.

Ставки вітчизняних податків і зборів є доволі конкурентними у порівнянні з країнами ЄС (табл. 2).

Дані табл. 2 свідчать, що з точки зору рівня оподаткування податком на прибуток країни ЄС доцільно згрупувати на ті, які характеризуються низькоподатковими інвестиційними особливостями (ставка < 20%) та збалансованими ознаками розвитку економік (ставки > 20%). Порівнюючи вітчизняний рівень оподаткування даним податком можливо стверджувати, що ставка 18% є конкурентнішою за переважну кількість країн ЄС. Щодо інвестиційного стимулювання, яке реалізується не лише ставкою податків, а й іншими особливостями податкового адміністрування, не можна говорити про інвестиційне сприяння.

Таблиця 2

Порівняльний аналіз ставок окремих податків країн ЄС та України

%

Країна	Податок на прибуток	ПДВ	Податок з джерела* (дивіденди – Д, проценти – П, роялті - Р)	Податок на доходи фізичних осіб	Податок на приріст капіталу
Болгарія	10	20	Д-5, П,Р-10	10	10
Чехія	21	21	Д, П, Р-15	15 і 23	21
Німеччина	~ 30	19	Д-25, П-0, Р-15	0-45	15
Греція	22	24	Д, П-15, Р-20	9-44	22
Іспанія	25	21	Д-9, П-19, Р-24	19-47	25
Франція	15, 25	20	Д, П-30, Р-20	0-45	30
Італія	24	22	Д, П-26, Р-30	23-43	24
Угорщина	9+2	27	Д, П, Р – 0	15	9
Австрія	23	20	Д-23, П-0, Р-20	0-55	23
Польща	19	23	Д, П, Р – 23	0-12, 32	19
Португалія	19	23	Д, П, Р -25	13-48	20
Румунія	16	19	Д-10, П, Р-16	10	16
Словенія	19	22	Д, П-25, Р-15	16-50	25
Словаччина	10, 21, 24	23	Д- 0/35, П-19/35, Р-19/35	19 і 25	21
Україна	18	20, 14, 7	Д, П, Р-18 (юр особи), 19,5 (фіз особи)	18	-

Джерело: розрахунки автора на основі [12; 14]

Умови справляння ПДВ у більшій мірі гармонізовані відповідно ЄС, однак простежується надмірна бюджетна залежність. Оподаткування податком на доходи фізичних осіб у країнах ЄС відзначається прогресивним підходом, перерозподільним потенціалом та адаптивністю у кризові умови господарювання, що не скажеш про вітчизняну модель. Натомість, український підхід підкріплений адміністративною простотою, плановістю, нижчим рівнем ухилення від оподаткування. Податки з джерел виплати та податок на приріст капіталу у вітчизняній практиці окремо не застосовуються або інтегровані в інші підходи оподаткування. Формується висновок про необхідність перегляду правил податкового законодавства в умовах розвитку ринку капіталів та

інструментів довгострокового фінансування. Отож, податкові системи ЄС за структурою є диференційованими, а практика України відображає комбінацію моделі помірною податкового тиску та підходів посиленої податкової мобілізації.

Оцінка ефективності функціонування податкової системи України з податковими системами інших країн здійснюється і за системою міжнародних рейтингових показників. Так, індекс Paying Taxes Doing Business в останнє моделювався за підсумками 2020 року, згідно якого Україна з 152 місця у 2016 році піднялася до 64 завдяки процесам цифровізації адміністрування податків, скорочення тривалості процесів та підходів спрощення звітної документації, однак обмежувалася чинниками зростання рівня податкового навантаження та постійних законодавчих нововведень [11]. Згідно Індексу податкової складності (Tax Complexity) Україна посідала 66-ту позицію рейтингу (0,44 бали), у 2018 – 51-шу (0,46 балів), у 2020 – 63-тю (0,45 балів), у 2022 – 15-ту (0,33 бали), а у 2024 – 23-тю позицію (0,36 балів) [15] – отож, належить до юрисдикції з незначним рівнем складності.

Важливим у процедурі аналізу виступає щорічний Індекс міжнародної податкової конкурентоспроможності (ІТСІ) [13]. Найвищі рівні податкової конкурентоспроможності посідає Естонія, Латвія, Нова Зеландія, Швейцарія та Литва. І, хоча, Україна формально не включена до індексу, однак аналітики часто порівнюють українську податкову систему з цими стандартами, підкреслюючи необхідність реформи для покращення інвестиційної привабливості, зниження високих витрат на відповідність та спрощення системи. За результатами євроінтеграційних процесів Україна увійде до середовища аналізу даного показника, що дозволить точніше здійснювати коригування елементарного та функціонального складу її податкової системи.

2018-2025 роки розвитку податкової системи є чи не найпродуктивнішими – відбулася трансформація з фіскального її призначення до моделі, яка швидко пристосовується до змін, негативних факторів впливу, набуває стимулюючого

механізму відновлення та активізації бізнесу:

1. Цифровізація адміністрування податків реалізувалася через функціонування Електронного кабінету платника як платформи взаємодії держави, платників та громадян. Показники характеризуються щорічним приростом і за підсумками 2025 року склали 5,4 млн, що на 2,5 млн та на 0,1 млн кабінетів більше за 2020 та 2024 роки (табл. 3). Частка online поданої звітності зросла з 78% у 2020 році до 96,5% у звітному. Перевагою таких трансформацій стало прозоре та стабільне адміністрування податкових платежів та можливість здійснення моніторингово-контрольних заходів тощо.

Таблиця 3

Аналіз динаміки показників цифровізації адміністрування податків і зборів в Україні у 2020-2025 роках

Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Е-звіти, млн. СГ	2,03	2,1	2,13	2,24	2,42	2,57
Е-документи, млн. од	481,0	540,0	492,8	484,0	524,4	548,6
Кількість ІТС "Е-кабінет", млн	2,9	3,5	4	4,6	5,3	5,4
Частка online податкової звітності, %	78	83	88	91	94	96,5
ЄРПН, млн од	264,57	301,24	280,31	253,08	293,43	302,27
ЄРАН, млн од	19,24	19,71	17,24	16,14	14,36	14,47

Джерело: сформовано на основі [3].

2. Гармонізація вітчизняного податкового права з законодавством ЄС та імплементація міжнародних стандартів ОЕСД. Дані процеси обрані як траєкторія інтеграції України у ЄС з метою трансформації інституційної складової. У Звіті Європейської Комісії зазначено, що Україна продемонструвала прогрес в оподаткуванні та наблизила законодавство до стандартів ЄС. Було відзначено гармонізацію акцизної політики, зміну ПКУ та поступове зближення із ЄС [12]. Результативними стали перші кроки у напрямку автоматизованого обміну інформації про фінансові рахунки з міжнародними податковими структурами [15] у цілях виявлення активів платників за кордоном, посилення міжнародного

оподаткування та нарощування рівня податкової культури. Наразі активно імплементуються засади BEPS, посилюється контрольованість нерезидентів (КІК), покращуються процеси трансферного ціноутворення, а також здійснюється підготовка до Pillar Two – глобального мінімального податку 15%.

3. Податкові стимули та інвестування реального економічного сектору визначають нову функцію податкової системи України. Пріоритетним інноваційним режимом став режим Дія.City, визнавши підходи оподаткування ІТ-сектору, практику застосування податку на виведений капітал, проваджуючи адаптивні моделі трудової поведінки. Стимули знайшли прояв у тенденціях швидкого зростання їх чисельності (у 2022 році 306 резидентів, а у 2025 – 2093 резидентів, що майже у 7 разів більше) і у перегляді підходів до оподаткування у рамках спеціальних податкових режимів (2%) [3]. Інші податкові пільги 2020-2021 років були спрямовані на антипандемічну підтримку бізнесу, 2022-2023 – на воєнну стабілізацію, а от пільги 2024-2025 носили характер фіскальної оптимізації та адресності.

Податкова система України не ізольована рамками національного господарства, а є відкритою та залежною від глобальних процесів, геоекономічних, інтеграційних, інституційних та технологічних викликів (табл. 4), які вимагають професійного оцінювання та розробки програми протидії.

Таблиця 4

Виклики функціонування та розвитку податкової системи України

Виклик	Сутність	Наслідки	Рівень загрози
Глобальна податкова конкуренція	Переміщення капіталу у вигідні юрисдикції	Зниження рівня інвестиційних процесів	Високий
Гармонізація з ЄС	Адаптація до норм права та устрою	Бюджетний дефіцит	Високий
Війна і нестабільність	Руйнування економічної бази		Дуже високий
Тіньова економіка	Частина ВВП не оподатковується	Ухилення від оподаткування	Високий
Нестабільність податкового права	Часті зміни законодавства	Втрата довіри бізнесу	

Демографічний спад	Зменшення кількості платників податків	Зменшення надходжень ПДФО, військового збору та ЄВ	Високий
Цифрові та кіберризики	Кібератаки реєстрів, баз даних	Погіршення адміністрування	Середній
Залежність від ПДВ та імпорту	Переважання непрямих податків	Чутливість бюджету	Високий

Джерело: Систематизовано, узагальнено за даними [1-15].

Подальший розвиток та трансформація податкової системи України повинні здійснюватися за принципами фіскальної достатності, економічної справедливості, прозорості, правової стабільності, цифровізації, євроінтеграції, що у комплексі створить умови підвищення рівня її конкурентоспроможності (рис. 4).

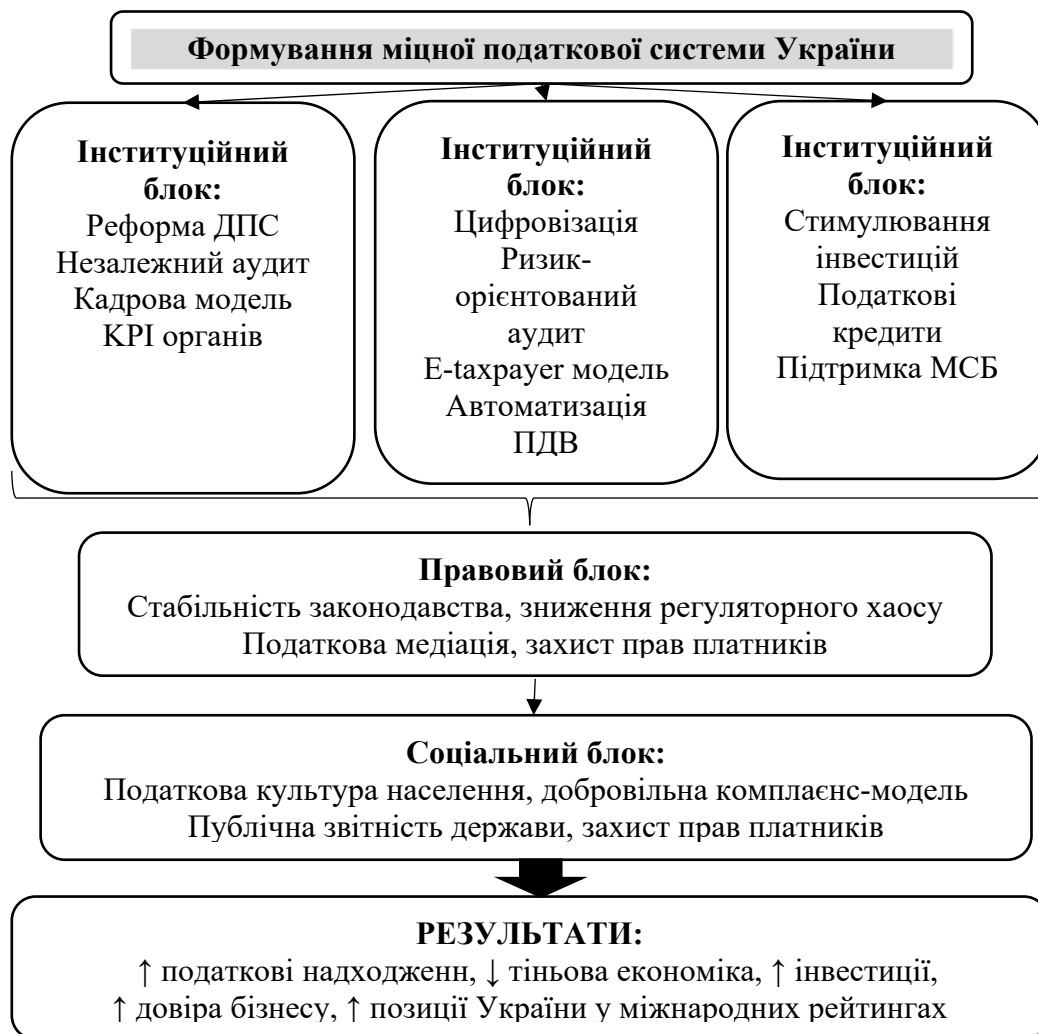

Рис. 5. Структурна модель рекомендацій інституційних змін податкової системи України

Джерело: Систематизовано, узагальнено, згруповано за даними [1-15]

Проте, вважаємо, що така авторська модель відрізняється поєднанням інституційних, правових, цифрових та поведінкових підходів, орієнтована не лише на фіскальний ефект, але й наступне економічне зростання, дає можливість врахувати воєнний та повоєнний контекст розвитку України та основі синхронізації підходів ЄС, МВФ тощо. Податкова система України повинна стати інституційно зрілою сервісною екосистемою європейського зразка.

Висновки. Дослідження функціонування податкової системи України у рамках міжнародного середовища підтверджує її відкритість та залежність від впливу глобальних інструментів регулювання, що визначає нагальну потребу балансування між фіскальною ефективністю та глобальною конкурентоспроможністю. Порівняння практики України та ЄС дало можливість стверджувати про статус низькоподаткової юрисдикції, доволі високий рівень конкурентоспроможності, проте вимагає посилення інституційних складових. Ключовим завданням для України визначається побудова податкової системи типу посиленого економічного стимулювання та розвитку.

Список використаних джерел

Барабаш Л. Податкова система України: сучасні аспекти функціонування та напрями оптимізації. *Review of transport economics and management*, 2024. № 11(27). С. 99-106. <https://doi.org/10.15802/rtem2024/304090>

2. Голядова Т.О. Правове регулювання податкової системи України у нових реаліях. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2023. № 5(23). С. 90-100. [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-5\(23\)-90-100](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-5(23)-90-100)

3. Державний веб-портал бюджету для громадян. Доходи. URL : <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes>

4. Красько В.В. Сучасний стан та перспективи розвитку податкової системи в Україні в умовах воєнного стану та посиленої євроінтеграції. *Молодий*

вчений. 2024. № 7 (131). С. 163-166. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-7-131-42>

5. Крисоватий А. Воєнні реалії фіскального простору публічних фінансів України. *Світ фінансів*. 2023. № 1 (74). С. 8-30. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/50018>

6. Олексієнко В. Імплементация міжнародних принципів фінансової політики у трансформації українського податкового законодавства. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2022. Том 21. Вип. 3(52). С. 221-233. DOI: 10.18524/2413-9998.2022.3(52).275806

7. Ратушна А. Дайджест всіх податкових змін під час війни. *In Memoriam*. <https://vkr.ua/publication/daydzhest-vsikh-podatkovikh-zmin-pid-chas-viyni>

8. Стащук О., Маслов Р. Податкова система України та країн Європейського Союзу: порівняльний аспект. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. № 3. С. 65-72. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-03-65-72>

9. Шевчик О.С. Сучасні тенденції розвитку податкового контролю в Україні. *Forum Prava*. 2025. № 84(4). С. 167-176. ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-1792-4368>

10. Шило Ж.С. Реформування податкової системи України: проблеми та перспективи. *Вісник НУВГП. Серія «Економічні науки»*. 2023. № 1(101). С. 247-258.

11. Doing Business (2026), “Indicators”, World Bank Group. URL : <https://doingbusiness.org/en/scores>

12. Ukraine demonstrates progress in taxation and brings legislation closer to the EU standards. European Commission. URL : https://tax.gov.ua/en/mass-media/news/print-949677.html?utm_source=chatgpt.com

13. International Tax Competitiveness Index 2025. Tax Foundation. URL : <https://taxfoundation.org/research/all/global/2025-international-tax-competitiveness-index/>

14. Data Explorer. Taxation. OCED. URL : [https://data-explorer.oecd.org/?fs\[0\]=Topic%2C1%7CTaxation%23TAX%23%7CCorporate%20tax%23TAX_CPT%23&pg=0&fc=Topic&bp=true&snb=19](https://data-explorer.oecd.org/?fs[0]=Topic%2C1%7CTaxation%23TAX%23%7CCorporate%20tax%23TAX_CPT%23&pg=0&fc=Topic&bp=true&snb=19)

15. Report notes Ukraine's good progress in the negotiating chapters on Customs union and Taxation. European Commission Enlargement. URL : https://mof.gov.ua/en/news/the_european_commission_enlargement_report_notes_ukraines_good_progress_in_the_negotiating_chapters_on_customs_union_and_taxation-4866?utm_source=chatgpt.com